INVOERING VAN HET ITALIAANSCH BOEKHOUDEN IN NEDERLAND

Primo Januarij anno 1676

Alsoo geresolveert hebbe van dato deses primo Januarij 1676 voortaan alle myne negotie en handel te dirigeren naer den rechten styl van het Italiaens boekhouden conform de heden-daegse maniere soo ist dat hier eerstelyk myn inventaris of staet vervolgens memoriaelwyse sal ontwerpen, soo gelyk die tegenwoordigh is, ten eynde met het solderen der belanse magh blyken, wat sedert dato deses is geadvaneert ofte verlooren, tot welck voorneemen, om op de gemelde wyze myne handelinge te noteren, iek wensche den zeegen des Almaghtigen. Amen.

Uit het memoriaal van een koopman in wijnen, lakens, granen en andere artikelen, tevens reeder, medegedeeld door Dr. E. Wiersum, Archivaris van Rotterdam.

Wij zeggen Dr. Wiersum dank voor zijn vriendelijkheid ons de gelegenheid te geven om deze merkwaardige aantekening onder de aandacht onzer lezers te brengen.

Red.

EFFICIËNTIE

Red.: C. A. BLAZER en L. POLAK

(Bijdrage en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Wij ontleenen aan de „Korte Mededeelingen” van September 1933 van het „Nederlandsch Instituut voor Efficiency” de volgende mededeelingen.

Nieuwe richting in Amerika en Deutschland

Zoowel in Amerikaansche als in Duitse bladen op het gebied van efficiency en rationalisatie wordt uit den aard der zaak de nadruk gelegd op het zich in deze twee landen ontwikkelend streven naar reorganisatie van de industrie.

Een oogenblik kunnen wij ons de vraag stellen, wat heeft rationalisatie en efficiency met de plannen van Roosevelt en Hitler te maken. Zien wij echter de rationalisatie niet uitsluitend, zooals vaak gebeurt, als „wetenschappelijke bedrijfsorganisatie” van de individuele bedrijven, maar als een streven naar een doelmatiger voortbrenging, distributie en verbruik, dan behoort ook de coöperatie, hier gebruikt in de beteekenis van samenwerking, tot het gebied van de rationalisatie. Wij behoeven slechts naar den oorsprong van het begrip rationalisatie te zien, dat bij haar ontstaan in Deutschland, voornamelijk beteekende concentratie en sanering van industrietakken. Ook in Amerika viel na den oorlog de nadruk op het efficiency-streven op coöperatieve industrie. Het beroemde plan van Hoover toch steunde in zijn uitvoering grootendeels op de ontwikkeling van de Trade Associations en de samenwerking van de leden van de Trade Associations. Het streven in Deutschland en Amerika, zooals wij dit in de laatste maanden zien ontwikkelen, gaat voort in deze richting. Van hooger hand wordt getracht het privaat-economisch belang ondergeschikt te maken aan het algemeen-economisch belang. In de eerste plaats tracht men dit te bereiken door middel van de naar product georganiseerde industrieën. Het is de taak van deze bedrijfsgroepen

om geheele industrie-takken dusdanig te reorganiseeren, dat het belang van het individuele bedrijf geen aanleiding geeft tot benadeeling van de gemeenschap. In die takken van voortbrenging, waar geen sterke samenwerking bestaat, wordt deze kunstmatig in het leven geroepen. In Deutschland heeft men bovendien de verschillende organisaties in enkele kop-organisaties samengevoegd. Zoo ontstonden, „Reichsstand der Deutschen Landwirtschaft”, „Reichsstand des Deutschen Handwerks”, „Reichsstand des Deutschen Handels”, en „Die Deutsche Arbeitsfront”, wat te beschouwen is als een kop-organisatie van de industrie.

Wil, zoo zegt het „R.K.W.” (Reichskuratorium für Wirtschaftlichkeit), deze organisatie effect oogsten, dan moeten de zgn. „Branchenmässigen Betriebsuntersuchungen” het fundament zijn, waarop gebouwd kan worden. Het R.K.W. heeft reeds jaren aan deze onderzoekingen gewerkt. Een belangrijk onderwerp is geweest de samenstelling van de kosten in een bepaalde branche. Alleen een goed inzicht in de kosten geeft de mogelijkheid tot het bepalen waar deze kosten nog naar beneden gedrukt kunnen worden. Geen resultaat van betekenis kan bereikt worden door rationalisatie op een onderdeel, dat b.v. slechts 1 % van de totaalkosten uitmaakt. Kan men op dit onderzoek 20 % bezuinigen, dan is dit nog slechts 0,2 % van de totaalkosten. Gezien de tegenwoordige constellatie, moet thans ook de privaat-economische gevolgen van een kosten-verlaging getoetst worden aan de algemeen-economische gevolgen. Het invoeren van machines kan voor het particulier bedrijf voordeel brengen, echter voor de maatschappij als geheel, door werkloosheid en „Konsumentenmord”, een nadeel. Met in achtneming van deze factoren moet men tot richtlijnen komen voor de op zichzelf noodzakelijke mechanisatie. Eveneens zal een dergelijke bedrijfsvergelijking de gegevens moeten verschaffen voor de prijspolitiek. Het R.K.W. beveelt hiervoor aan als basis te nemen, de gewogen gemiddelde kosten van een geheele industrie-tak. Bedrijven, wier kostprijs boven het gemiddelde ligt, zullen of rationeeler moeten werken (Wirtschaftlich-technischer-Fortschritt) of verdwijnen (Wirtschaftlich-technische-Auslese). In ieder geval zullen alleen dergelijke branche-onderzoekingen beslissend moeten zijn voor de maatregelen, die door bedrijfsverenigingen genomen worden. Ook bij de vorming van zgn. „Zwangkartellen”, waartoe de meerderheid van een bedrijfsvereniging een verzoek bij de regering kan indienen, moet gebaseerd zijn op degelijke onderzoekingen van neutrale zijde. Het R.K.W. is behulpzaam bij dergelijke onderzoekingen.

Over Amerika zullen wij kort zijn om niet uit het kader van korte mededeelingen te vallen. De Taylor Society geeft een korte bespreking van de N.I.R.A., de National Industrial Recovery Act, en de hieruit voortvloeiende „Codes” voor verschillende industrie takken. Bij vaststelling van deze codes zijn ook hier de „Trade Associations” de organen, die de industrie-tak vertegenwoordigen. De Taylor Society ziet in de eerste plaats in deze codes een uitschakeling van een aantal variabelen (vooral loonen en werkuren van den concurrentie-strijd). Niet langer kunnen deze factoren een wapen in handen van concurrenten zijn, want deze variabelen zijn nu „genormaliseerd” voor een geheele industrie-tak en zal in de industrie de nadruk in den concurrentie-strijd vallen op de organisatie van de onderneming, „reduction of fabricating and distribution costs by elimination of waste”.

(R.K.W.-Nachrichten, Juli/Aug. 1933, Hft. 7 en 8, pag. 97/99. Bull. Taylor Society, April 1933. Vol. XXIII, No. 2).

De dicteermachine

Frederick Hutchinson, behandelt in „The Human Factor”

de voor- en nadeelen van de dicteermachine. Vooral de typisten hebben vele bezwaren tegen de dicteermachine, daar zij van meening zijn, dat het uitwerken van het dictaat veel vermoeiender is dan bij het stenografische systeem. Bovendien is de angst, dat de invoering ontslag van personeel met zich brengt, een van de oorzaken van verzet. Bovendien noemen wij nog het bezwaar, dat ieder voelt, wanneer hij van werkwijze moet veranderen.

Het succes van de dicteermachine hangt meer af van dengeen die dicteert, dan van degene, die het dictaat uitwerkt. Een slecht dictaat kost de typiste veel tijd en moeilijkheden. Het dicteeren in de dicteermachine moet geleerd worden, waarbij de enkele handgrepen, noodig voor de bediening van de machine geheel automatisch geschieden. Vooral in het begin is de angst voor correcties in het gedicteerde een belemmering voor het goed gebruiken van de dicteermachine, maar door aan te geven, waar de te corrigeeren passage staat, en waar de correctie gedictieerd is, zijn deze moeilijkheden te overwinnen. Technische termen en moeilijke woorden moeten, evenals bij het stenografische systeem, gespeld worden.

Door de dicteermachine vervalt het wachten van de stenotypiste, terwijl degene, die dicteert, zijn gedachten concentreert. Bovendien kan men zich beter concentreren, als men alleen is, zonder dat een typiste wacht. Voor de typiste is het van belang, dat de oogen veel minder ingespannen worden, en dat de bewegingen van het hoofd minder zijn.

Tot slot wordt nog als een voordeel genoemd, dat iedere typiste het dictaat kan uitwerken, terwijl een stenogram meestal niet door een ander gelezen kan worden; bovendien kan er gedictieerd worden, onafhankelijk of er een stenotypiste beschikbaar is.

(Hutchinson, *The Dictating Machine in the Office* — *The Human Factor*, September 1933, Vol. VII, No. 9, p. 318/23).

Het opmerken van verlies-tijden.

Bij vele industrieën, vooral op het gebied van weven, spinnen en draadtrekken, vindt men een groot aantal machines met sneldraaiende spoelen, schijven etc., welke ongestoorde gang van groot belang is, zoowel voor den geregelden gang van het bedrijf als voor de kwaliteit van het product. Het opziechthoudend personeel heeft dan ook vaak als voornaamste taak de oorzaak van eventueelen stilstand zoo spoedig mogelijk weg te nemen. Nu is het een bekend feit, dat snel-draaiende lichamen vaak heel moeilijk van stilstaande zijn te onderscheiden, zoodat de taak van het personeel daardoor zeer wordt bemoeilijkt, en verliezen in tijd en ook anderzins ontstaan, die bij eerder opmerken waren voorkomen. Merkwaardig is daarom, dat men zich in de fabriekspraktijk zoo weinig gelegen heeft laten liggen aan het plaatsen van merkteekens, die doen zien of de betreffende machine nog ongestoord loopt. Het streven om daaraan tegemoet te komen, heeft er toe geleid een serie merkteekens op te stellen, welke doelmatigheid aan psychotechnisch onderzoek is onderworpen. Bij dit onderzoek heeft men nagegaan hoeveel tijd verliep alvorens de proefpersoon (40 in getal) had opgemerkt, dat de gemerkte schijf stil stond. Ter benadering van omstandigheden met de fabriekspraktijk overeenkomende, waarin de aandacht van het opziechthoudend personeel ook niet onverdeeld aan het te oefenen toezicht kan worden gegeven, maar ook door andere werkzaamheden of invloeden wordt gevraagd, liet men de proefpersonen tegelijkertijd ook eenige andere bezigheden verrichten. Het resultaat van het onderzoek was, dat van de 15 verschillende merkteekens het beste na gemiddeld 1,4 sec., het slechtste na gemiddeld 3,8 sec. werd opgemerkt stil te staan. De beste resultaten gaf een schijf met 8 afwisselend wit en zwarte sectoren, en vervolgens die met 4 of 6 zwarte stippen. Overigens zal het ook nuttig zijn aandacht

te geven aan de omgeving, daar de sterke tegenstelling in kleur van de schijf en de omgeving van merkbaren invloed is op de zichtbaarheid; bij indifferente kleuren bleek het resultaat der zichtbaarheid merkbaar nadeelig te worden beïnvloed.

(Kohler: *Leerlaufverminderung durch Beachtungsmerkmale*. Ind. Psychotechnik. 1933. pag. 210/3.)
A.

FEDERATIEF EXAMEN VAN HET NEDERLANDSCH INSTITUUT VAN ACCOUNTANTS EN DE NEDERLAND- SCHE ORGANISATIE VAN ACCOUNTANTS

SCHRIFTELIJK EXAMEN ACCOUNTANCY B

DINSDAG 23 MEI 1933

I

Beschikbare tijd 3 uur

Het bedrijf eener bierbrouwerij is ingedeeld in de volgende afdelingen:

Mouterij
Brouwerij, inclusief tapperij (in vaten)
Tapperij (in flesschen)
Kuiperij
Afdeling verkoop Binnenland
Afdeling verkoop Export
Eigen reparatie-inrichting
Boekhouding en algemeene dienst.

In de mouterij wordt uit gerst en enkele hulpstoffen het voor de brouwerij noodige mout vervaardigd, terwijl in de brouwerij uit mout en verschillende hulpstoffen bier wordt gefabriceerd in een 4-tal soorten, welke onderling verschillen, wat betreft de verbruikte grondstoffen en de „ligtijden”.

Uit de bierkuipen worden, telkens na beëindiging van de „ligtijden”, vaten gevuld van een 4-tal verschillende afmetingen. De vaten zijn eigendom van de brouwerij en worden in eigen beheer vervaardigd en gerepareerd (kuiperij).

Verkoop vindt plaats in vaten of in flesschen; leeg vaten en leeg flesschen worden teruggenomen tegen de berekende prijzen. De verkoopen geschieden tegen vaste prijzen, resp. per L., per flesch en per soort bier, met verschillende kortingen.

De afleveringen in „de stad en omgeving” geschieden met eigen auto's; de afleveringen in het binnenland geschieden rechtstreeks per expeditie of via filialen, waar voorraden gehouden worden.

Aangenomen mag worden, dat de productie in de mouterij en brouwerij gelijkmatig over het jaar verdeeld is, terwijl de overige afdelingen sterk aan seizoeninvloeden onderhevig zijn.

Gevraagd wordt de opstelling van een schema voor de bedrijfsbegroting in dit bedrijf, waarbij enerzijds moet worden aangegeven, langs welken weg de cijfers voor de daarop voorkomende posten worden verzameld en vastgesteld en anderzijds, hoe in den loop van het jaar aan de hand van deze begroting de periodieke uitkomstenbeoordeeling doeltreffend kan geschieden.

Candidaten moeten er bij hun uitwerking rekening mede houden, dat een beschrijving in alle details in den voor dit vraagstuk beschikbaren tijd niet mogelijk is; de bedoeling is, dat op een tweetal afdelingen detailbeschrijving wordt toegepast en dat overigens wordt volstaan met het aangeven van den bij de opstelling te volgen gedachtengang. Uit de uitwerking moet echter wel blijken, hoe op doeltreffende wijze een, het geheel omvattende, begroting kan worden verkregen.

DINSDAG 23 MEI 1933

II

Beschikbare tijd 3 uur

Bij een groot dagblad worden de advertenties onderscheiden in:

- A Gewone advertenties;
- B Kleine advertenties;
- C Familieberichten;
- D Ingezonden mededeelingen.

Die onder A worden geplaatst in iedere grootte, met als maximale afmeting een geheele pagina; de grootte wordt berekend naar regelafstanden (regels) met een bepaalde breedte (kolom).

Bij deze advertenties wordt veelal gebruik gemaakt van clichés welke door de adverteerders aan het dagblad in bruikleen worden afgestaan.